

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd
DSenJ

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Ons kenmerk
2060531

Datum 15 mei 2017

Onderwerp Antwoorden Kamervragen over het bericht dat een tv-programma
over kinderontvoering kinderbelangen zou opofferen aan kijkcijfers

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Hierbij zend ik u de antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Yücel (PvdA) aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over het bericht dat een tv-programma over kinderontvoering de belangen van kinderen zou opofferen aan kijkcijfers (ingezonden 15 februari 2017) en op de aanvullende vragen van de leden Jasper van Dijk en Van Nispen (beiden SP) aan de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretarissen van Veiligheid en Justitie en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het programma Ontvoerd (ingezonden 20 februari 2017).

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

K.H.D.M. Dijkhoff

Antwoorden Kamervragen van het lid Yücel (PvdA) over het bericht dat een tv-programma over internationale kinderontvoering kinderbelangen zou opofferen aan kijkcijfers. (ingezonden 15 februari 2017, nr. 2017Z02520)

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd
DSenJ

Vraag 1

Kent u het bericht "Hoe RTL-hit 'Ontvoerd' kinderbelangen opoffert aan kijkcijfers"?

Datum
15 mei 2017

Ons kenmerk
2060531

Antwoord op vraag 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat er, bij het terugontvoeren van een kind dat in het buitenland aan het wettig gezag van een van de ouders is onttrokken, een toets moet plaatsvinden door een onafhankelijke en objectieve instantie of de terugkeer in het belang van het kind is? Deelt u voorts de mening dat er goed moet worden ingeschat wat de gevolgen zijn van de terugontvoering voor het kind? Zo ja, is dat in het kader van het tv-programma altijd gebeurd? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 2

Nederland is partij bij het Haags Kinderontvoeringsverdrag 1980 (HKOV). Het HKOV beoogt de onmiddellijke terugkeer van kinderen die ongeoorloofd (in strijd met het gezagsrecht van bijvoorbeeld de andere ouder) zijn overgebracht naar of worden achtergehouden in een verdragsluitende staat.

Uitgangspunt van het HKOV is dat kinderen zo spoedig mogelijk terugkeren naar het land van hun gewone verblijf. Dat kan op vrijwillige basis door medewerking van de ontvoerende ouder dan wel na een rechterlijke beslissing in het land waar het kind op dat moment verblijft, waarin wordt vastgesteld dat het kind moet worden teruggeleid. De rechter weegt daarbij altijd het belang van het kind.

Het is voor een achtergebleven ouder geen verplichting om een terugleidingsverzoek op grond van het HKOV via de Nederlandse Centrale autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden (Centrale autoriteit) in te dienen. Er staan ook andere juridische wegen open die door de achtergebleven ouder kunnen worden benut en die tot terugkeer van het kind kunnen leiden.

RTL-Ontvoerd heeft mij laten weten dat zij handelt op verzoek van en in samenwerking met de achtergebleven ouder. De ouder bepaalt samen met het programma onder welke omstandigheden de hereniging met het meegenomen kind plaatsvindt en daarmee ook de gevolgen die dit heeft voor het kind. In dit besluit heeft de Nederlandse overheid geen rol behalve dan die hieronder beschreven.

Vraag 3

Welke medewerking verleent c.q. verleende uw ministerie, het ministerie van Buitenlandse Zaken of andere ministeries aan het genoemde tv-programma? Waarom wordt in de aftiteling van het tv-programma geen melding van deze medewerking gedaan?

Vraag 8

Hoe verhoudt de medewerking van uw ministerie aan dit tv-programma zich, tot de taken en verantwoordelijkheid van de Centrale autoriteit om namens de Nederlandse regering op grond van het Haags Kinderontvoeringsverdrag kinderen naar Nederland terug te laten brengen?

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd
DSenJ

Datum
15 mei 2017

Ons kenmerk
2060531

Vraag 9

Werken de Centrale autoriteit en de tv-makers op enigerlei wijze samen? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Vraag 11

Is het genoemde bericht voor u aanleiding de samenwerking met het tv-programma te wijzigen? Zo ja, waarom en op welke manier gaat u dit doen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op de vragen 3, 8, 9, en 11

Vanuit de Centrale autoriteit is algemene informatie verstrekt aan de programmamakers. In mijn ogen is het te zwaar om dit te kwalificeren als 'medewerking' aan het programma. Om die reden is het ook niet vreemd dat in de aftiteling van het programma de Centrale autoriteit niet wordt genoemd. In 2012 en 2013 hebben drie gesprekken plaatsgevonden tussen ambtenaren van de Centrale autoriteit en de redactie. In de eerste twee gesprekken is de redactie geïnformeerd over het feit dat de rol van de Centrale autoriteit niet meer kan zijn dan het geven van algemene informatie en is ingegaan op de rol en verantwoordelijkheden van de Centrale autoriteit en op de bepalingen uit het Haags Kinderontvoeringsverdrag. Het laatste gesprek in 2013 betrof een algemene terugblik op de twee seizoenen van RTL-Ontvoerd. Bij dit gesprek was de toenmalige staatssecretaris van Veiligheid en Justitie aanwezig.

Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft evenmin meegewerkt aan de totstandkoming van het programma RTL-Ontvoerd, maar wordt wel op de hoogte gehouden van de plannen van het programma. Internationale kinderonvoeringszaken zijn altijd kwetsbaar en gevoelig. Het is daarom van belang dat het ministerie van Buitenlandse Zaken kan waarschuwen voor mogelijke nadelige gevolgen van bepaalde acties in het buitenland. Daarnaast is het de verantwoordelijkheid van het ministerie om Nederlandse burgers consulaire bijstand en advies te bieden en waar nodig, reisdocumenten te verstrekken. Daarom heeft het ministerie ook RTL hierover geadviseerd en staat het ministerie in seizoen 1 en 2 genoemd op de aftiteling. Vanaf seizoen 3 heeft RTL besloten om geen aftiteling meer te gebruiken.

Vraag 4

Kunt u de in het bericht genoemde ambtelijke nota, waarin gerapporteerd wordt over het genoemde tv-programma, aan de Kamer doen toekomen? Zo nee, waarom niet? Welke problemen ten aanzien van de praktijken van dit tv-programma worden er in die nota genoemd?

Antwoord op vraag 4

Ja. De nota treft u bijgevoegd aan.

Vraag 5

Is het waar dat de tv-makers hebben ingegrepen "bij zaken die nog onder de rechter waren" en dat zij ook "dringende adviezen van hulpinstanties als Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming" negeerden en daarbij "het belang van de betrokken kinderen uit het oog" verloren? Zo ja, waarom en waaruit blijkt dat? Zo nee, waarom is dat niet waar?

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd
DSenJ

Datum
15 mei 2017

Ons kenmerk
2060531

Antwoord op vraag 5

RTL-Ontvoerd heeft ondanks nog hangende juridische procedures actie ondernomen om kinderen terug te geleiden naar de achtergebleven ouders. Kinderontvoeringen zijn veelal complexe juridische dossiers waarin – naast een verzoek tot teruggeleiding op grond van het HKOV – nog andere juridische procedures kunnen lopen in Nederland en/of het buitenland. Vanuit de Centrale autoriteit en het ministerie van Buitenlandse Zaken is destijds vanuit hun eigen verantwoordelijkheid RTL-Ontvoerd gewezen op de mogelijke risico's en gevolgen van een dergelijke actie. Tijdens het gesprek in 2013 met RTL-Ontvoerd is er vanuit de Centrale autoriteit aangegeven dat er bezwaren waren die zien op de inmenging van RTL-Ontvoerd in zaken waarin nog een juridische procedure hangende was. Er is in voorkomende gevallen contact geweest tussen Bureau Jeugdzorg en RTL-Ontvoerd. Het is aan RTL-Ontvoerd om te bepalen welke consequenties zij aan de inhoud van dat contact verbindt.

Vraag 6

Deelt u de bezwaren van de Kinderombudsvrouw ten aanzien van de werkwijze van het genoemde programma? Zo ja, waarom en welke conclusies trekt u daar uit? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 6

De bezwaren van de Kinderombudsvrouw ten aanzien van de werkwijze van RTL-Ontvoerd zien op het feit dat internationale kinderonvoering een ernstige zaak is. De Kinderombudsvrouw vraagt zich in dit kader af of het belang van het kind met de werkwijze van RTL-Ontvoerd voldoende wordt gerespecteerd.

In het algemeen kan worden gesteld dat wanneer een ouder met gezag over het kind besluit medewerking te verlenen aan het tv-programma om te pogen zijn/haar kind terug te halen uit een ander land, het aan deze ouder is om het belang van het kind af te wegen.

Op het moment dat ouders kinderen terughaalden, lag er een beslissing van een Nederlandse of buitenlandse rechter op grond waarvan in beginsel terugkeer van het kind naar Nederland door de achtergebleven ouder mogelijk werd gemaakt. De rechter weegt in zijn beslissing het belang van het kind. Zoals in antwoord op vraag 5 is aangegeven, hebben de Centrale autoriteit en het ministerie van Buitenlandse Zaken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid RTL-Ontvoerd gewezen op de mogelijke risico's en gevolgen van de ondernomen acties om hangende juridische procedures het kind terug te geleiden naar de ouder.

Vraag 7

Hoe verhoudt het recht op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de kinderen in het tv-programma zich tot de beelden die er van hen worden uitgezonden?

Antwoord op vraag 7

In het algemeen kan gesteld worden dat wanneer een ouder met gezag over het kind besluit medewerking te verlenen aan het tv-programma om te pogen zijn/haar kind terug te halen uit een ander land, het aan deze ouder is om dit belang af te wegen.

Vraag 10

Is het u bekend of er onder de kinderen die door het tv-programma naar Nederland zijn teruggebracht kinderen zijn die vanwege de wijze waarop zij zijn teruggebracht nu psychische problemen ondervinden? Zo ja, wat is de aard en omvang van die problemen? Worden deze kinderen op enigerlei wijze begeleid of gevolgd door bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming, Bureau Jeugdzorg of een andere instantie?

Antwoord op vraag 10

Een internationale kinderontvoering is voor een kind een veelal ingrijpende en emotionele gebeurtenis, ook zonder de betrokkenheid van een televisieprogramma of overheidsinstanties. De Centrale autoriteit heeft destijds signalen ontvangen dat in een aantal zaken waarin RTL-Ontvoerd de terugkeer heeft bewerkstelligd, kinderen met problemen zouden kampen. Of deze eventuele problemen in causaal verband staan met de betrokkenheid van RTL-Ontvoerd is door mij niet vast te stellen.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd
DSenJ

Datum
15 mei 2017

Ons kenmerk
2060531

Antwoorden Kamervragen van de leden Jasper van Dijk en Van Nispen (beiden SP) aan de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretarissen van Veiligheid en Justitie en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het programma Ontvoerd. (ingezonden 20 februari 2017, nr. 2017Z02780)

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd
DSenJ

Vraag 1

Is het waar dat de ministeries van Buitenlandse Zaken en Veiligheid en Justitie medewerking verlenen aan het RTL-programma "Ontvoerd"? Zo ja, wat zijn de exacte afspraken en hoe is deze samenwerking tot stand gekomen?

Datum
15 mei 2017

Ons kenmerk
2060531

Vraag 10

Bent u het eens dat de zorgen over dit programma reëel zijn en dat daarom uw samenwerking met dit programma moet worden stopgezet? Zo nee, waarom niet?

Vraag 11

Hoe gaat u de schade herstellen die mogelijk is aangericht als gevolg van uw medewerking aan dit programma?

Antwoord op de vragen 1, 10 en 11

Zoals ik heb aangegeven in antwoord op de vragen 3, 8, 9 en 11 van het lid Yücel is er vanuit de Centrale autoriteit algemene informatie verstrekt aan de programmamakers. In 2012 en 2013 hebben drie gesprekken plaatsgevonden tussen ambtenaren van de Centrale autoriteit en de redactie. Het ministerie van Buitenlandse Zaken is evenmin betrokken bij de totstandkoming van het programma, maar wordt wel op de hoogte gehouden van de plannen van het programma. Internationale kinderontvoeringszaken zijn altijd kwetsbaar en gevoelig. Het is daarom van belang dat het ministerie van Buitenlandse Zaken kan waarschuwen voor mogelijke nadelige gevolgen van bepaalde acties in het buitenland. Daarnaast is het de verantwoordelijkheid van het ministerie om Nederlandse burgers consulaire bijstand en advies te bieden en waar nodig, reisdocumenten te verstrekken.

Vraag 2

Klopt het dat op het ministerie van Buitenlandse Zaken is gewaarschuwd voor "ernstig leed bij de betrokken kinderen" en dat er zelfs sprake zou zijn van zelfmoordpogingen? Zo ja, hoe kan het dat u hieraan uw medewerking verleent?

Antwoord op vraag 2

Dit is niet bekend bij het ministerie van Buitenlandse Zaken. In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat een internationale kinderontvoering voor alle betrokkenen, maar vooral voor het kind een veelal ingrijpende en emotionele gebeurtenis is. De Centrale autoriteit heeft destijds signalen ontvangen dat in een aantal zaken waarin RTL-Ontvoerd de terugkeer heeft bewerkstelligd, kinderen met problemen zouden kampen. Of deze eventuele problemen in causaal verband staan met de betrokkenheid van RTL-Ontvoerd, is door mij niet vast te stellen. Zoals ik heb aangegeven in antwoord op de vragen 1 en 10 is van medewerking aan de totstandkoming van het programma geen sprake geweest.

Vraag 3

Hoe kan het dat er kinderen in het programma zijn teruggebracht naar ouders, "ondanks nog hangende juridische procedures"? Hoe heeft u dat afgestemd met de juridische instanties in het buitenland?

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd
DSenJ

Antwoord op vraag 3

Kinderontvoeringen worden voor alle betrokkenen, maar vooral voor het kind, als ingrijpend en soms zelfs als traumatisch ervaren. Kinderontvoeringen zijn veelal complexe juridische dossiers. Er kunnen naast een verzoek tot teruggeleiding op grond van het HKOV ook nog andere juridische procedures lopen in Nederland en/of in het buitenland. Op het moment dat ouders kinderen terughaalden, lag er een beslissing van een Nederlandse of buitenlandse rechter op grond waarvan in beginsel de terugkeer van het kind naar Nederland door de achtergebleven ouder mogelijk werd gemaakt.

Datum
15 mei 2017

Ons kenmerk
2060531

In het geval een kind, al of niet door het programma, wordt teruggebracht naar zijn gewone verblijfplaats (land waar het kind verbleef vóór de ontvoering) terwijl er nog een juridische procedure loopt onder het Haags Kinderontvoeringsverdrag, is het de rol van de Centrale autoriteit om op grond van artikel 7 onder i. van het Haags Kinderontvoeringsverdrag, de Centrale autoriteit van het land waarnaar het kind was ontvoerd, te informeren over de terugkeer van het kind. Het is dan aan deze Centrale autoriteit om de juridische instanties aldaar van de terugkeer in kennis te stellen.

Vraag 4

Is het waar dat een effect van het programma is dat achtergebleven ouders zelf het heft in eigen handen gaan nemen en niet meer de juiste procedures volgen?

Antwoord op vraag 4

Het is de verantwoordelijkheid van de desbetreffende ouder of hij/zij gebruik maakt van de procedure van het Haags Kinderontvoeringsverdrag om zijn/haar kind terug naar Nederland te krijgen. Ouders zijn hiertoe niet verplicht.

Vraag 5

Klopt het dat een ambtenaar van het ministerie van Veiligheid en Justitie bij de gesprekken met het programma aanwezig was? Waarom is hiervoor gekozen? Gaat u deze samenwerking stopzetten?

Antwoord op vraag 5

Zoals ik heb aangegeven in antwoord op de vragen 1, 10 en 11 hebben in 2012 en 2013 drie gesprekken plaatsgevonden tussen ambtenaren van de Centrale autoriteit en de redactie van RTL-Ontvoerd. Gemeld is dat de Centrale autoriteit de programmamakers alleen van algemene informatie kan voorzien en er niet op individuele zaken kan worden ingegaan.

Vraag 6

Was de actieve wijze waarop oud-staatssecretaris Teeven zich inzette voor Ontvoerd op alle fronten geoorloofd? Was er geen sprake van belangenverstrengeling?

Antwoord op vraag 6

Zoals in antwoord op de vragen 3, 8, 9, en 11 van Yücel is aangegeven, heeft in 2013 een gesprek plaatsgevonden op het departement tussen de toenmalige staatssecretaris, de heer Van den Heuvel en twee ambtenaren, waarin in algemene zin is teruggekeken op de eerste 2 seizoenen van RTL-Ontvoerd. Van ongeoorloofde inzet of belangenverstrengeling is mij niet gebleken.

Vraag 7

Deelt u de mening van de Kinderombudsvrouw, die grote vraagtekens plaatst bij de werkwijze van het programma? Deelt u haar mening dat mediabelangen nooit zwaarder mogen wegen dan de rechten van kinderen?

Antwoord op vraag 7

De bezwaren van de Kinderombudsvrouw ten aanzien van de werkwijze van RTL-Ontvoerd zien op het feit dat internationale kinderonvoering een ernstige zaak is. Zij vraagt zich af of het belang van het kind met de werkwijze van RTL voldoende wordt gerespecteerd. Ik ben bekend met de bezwaren van de Kinderombudsvrouw. Voor de Nederlandse overheid staat het belang van het kind altijd voorop. Wanneer een ouder met gezag over zijn/haar kind besluit medewerking te verlenen aan het tv-programma om te pogen het kind terug te halen uit een ander land, is het aan deze ouder om dit belang af te wegen.

Vraag 8

Hoe kan RTL uitzending van dit programma rechtvaardigen, mede in het licht van de eerdere discussie over Hulp-TV? Is het programma volledig in lijn met de vernieuwde gedragscode, opgesteld naar aanleiding van de ophef over Hulp-TV? 2)

Vraag 9

Deelt u de mening dat kijkcijfers nooit boven kinderbelangen mogen gaan? Kunt u volhouden dat kijkcijfers geen rol spelen bij het programma Ontvoerd?

Antwoord op de vragen 8 en 9

Omroepen en producenten van programma's bepalen zelf de inhoud en vorm van hun media-aanbod. Bovendien zijn deelnemers zelf verantwoordelijkheid voor de afweging om aan een dergelijk programma mee te werken.

Vraag 12

Vindt u uitzending van het vierde seizoen nog langer verantwoord? Zo nee, gaat u hierover in gesprek met RTL, zeker waar het gaat om de onderdelen waaraan u uw medewerking heeft verleend?

Antwoord op vraag 12

Omroepen en producenten van programma's bepalen zelf de inhoud en vorm van hun media-aanbod.

1) <https://www.ftm.nl/artikelen/hoe-rtl-hit-ontvoerd-kinderbelangen-opoffert-aan-kijkcijfers-longread#reactie24953>

2) <https://www.nrc.nl/nieuws/2016/11/28/rtl-onderzoekt-misstanden-rond-hulptelevisieprogrammas-a1533979>

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd
DSenJ

Datum
15 mei 2017

Ons kenmerk
2060531

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Yücel (PvdA), ingezonden 15 februari 2017 (vraagnummer 2017Z02520)

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctietoepassing en
Jeugd
DSenJ

Datum
15 mei 2017

Ons kenmerk
2060531